

Vietējo pašvaldību palātas prezidents atkārtoti aicina atlikt ATR virzību Latvijā

Date : 02/06/2020

Izvērtējot situāciju Latvijā, Eiropas Padomes (EP) Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa Vietējo pašvaldību palātas prezidents Gzavjē Kadorē (*Xavier Cadoret*) atkārtoti aicina apturēt administratīvi teritoriālo reformu un veikt efektīvas konsultācijas ar iedzīvotājiem un pašvaldībām, kā to paredz Eiropas Vietējo pašvaldību harta.

Ņemot vērā pēdējā mēneša notikumus un krīzes radītos izaicinājumus, LPS aicināja EP ekspertus sniegt viedokli par administratīvi teritoriālās reformas Latvijā norisi *Covid-19* pandēmijas un valstī noteiktās ārkārtējās situācijas laikā.

Rezultātā palātas prezidents **G.Kadorē** pauž bažas par administratīvi teritoriālās reformas sasteigto īstenošanas procesu Latvijā, jo īpaši ņemot vērā ilgstošo *Covid-19* pandēmijas izraisīto krīzi.

G.Kadorē uzsver: “Vizītes laikā Rīgā mans līdzziņotājs **Marks Kolss** (*Marc Cools*) un es īpaši akcentējām, ka administratīvi teritoriālās reformas sagatavošanas un ieviešanas laikā nav bijušas pietiekamas, savlaicīgas un atbilstošas konsultācijas ar iesaistītajām pašvaldībām, Latvijas Pašvaldību savienību un iesaistīto pašvaldību iedzīvotājiem, kā tas ir noteikts Eiropas Vietējo pašvaldību hartā. Tāpēc mūsu sagatavotais rekomendāciju projekts aicina Latvijas varas iestādes atlikt administratīvi teritoriālās reformas likumprojekta pieņemšanu līdz pienācīgā veidā būs notikušas godīgas un efektīvas konsultācijas, lai vietējās pašvaldības un to asociācija varētu paust savu viedokli un izteikt priekšlikumus par reformas saturu un laiku.

Aicinu Latvijas varasiestādes, it īpaši Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministru, apturēt šīs reformas īstenošanu līdz procesa pārskatīšanai. Savā ziņojumā esam norādījuši uz vairākiem Hartas noteikumu pārkāpumiem, kas attaisno šīs reformas apturēšanu.”

Savukārt LPS priekšsēdis **Gints Kaminskis** skaidro, ka “šobrīd pasaulē galvenā uzmanība tiek pievērsta *Covid-19* izplatības ierobežošanai un pandēmijas izraisītās

krīzes seku mazināšanai, kā arī ekonomiskās izaugsmes atjaunošanai. Arī pašvaldībām šobrīd tā ir prioritāte, rēķinoties ar krīzes izraisītajām sekām. Esošā situācija radījusi daudz neparedzētu izaicinājumu demokrātijas principu nodrošināšanai, izskatot administratīvi teritoriālo reformu Saeimā. Nav skaidrs, kāpēc reforma jāvirza sasteigti. Procesam jābūt demokrātiskam, kvalitatīvam un tiesiskam, jo tas skar ļoti daudz iedzīvotāju turpmāko dzīvi. Esmu daudzkārt uzsvēris, ka mani satrauc notiekošais valstī, jo ziņas par vietējās demokrātijas situācijas pasliktināšanos Latvijā un Eiropas pašvaldību hartas neievērošanu nav valstij glaimojošas. Manuprāt, augsta līmeņa eksperta viedoklis, Satversmes tiesas spriedums, kā arī ārkārtējā situācijā noteiktie ierobežojumi valdībai un Saeimai ir nopietni jāņem vērā, turpinot darbu pie administratīvi teritoriālās reformas. Tikai kvalitatīvi izstrādāti likumi, kas balstīti uz ekonomiskiem aprēķiniem, visaptverošu izvērtējumu, zinātnieku pamatojumu un iedzīvotāju interesēm, nodrošinās ilgtspējīgu valsts attīstību un sabiedrības uzticēšanos pieņemtajiem lēmumiem”.

Minēto EP Kongresa rekomendāciju projekta pieņemšana tika atlikta koronavīrusa Covid-19 pandēmijas izraisītās krīzes dēļ līdz nākamajai Kongresa sesijai, kas plānota 2020. gada 27. - 29. oktobrī.

Jau vēstīts, ka vietējās demokrātijas vispārējās situācijas pasliktināšanās Latvijā kopš pēdējā Kongresa uzraudzības ziņojuma 2018. gadā, ņemot vērā notiekošo administratīvi teritoriālo reformu, bija aktuālā vākšanas vizītes un pēc vizītes sagatavotā ziņojuma uzmanības centrā, ko Uzraudzības komiteja pieņēma savā sēdē 2020. gada 11. februārī.

Savukārt Latvijā Satversmes tiesas šī gada maijā pieņēma spriedumu, ka vides un reģionālās attīstības ministra izdotsis rīkojums, ar kuru apturēta Ikšķiles iedzīvotāju aptauja, neatbilst Satversmei. **Vienlaikus Latvijas Valsts kontrole publiskoja revīzijas ziņojumu par Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas tēriņu nepamatotību administratīvi teritoriālās reformas apspriešanai.**

Vēl pirms Satversmes tiesas sprieduma EP eksperti secinājuši: administratīvi teritoriālās reformas procesā sarunas ar iedzīvotājiem un pašvaldībām nav bijušas atbilstošas un savlaicīgas, bet gan formālas, tādējādi pārkāpjot Eiropas vietējo pašvaldību hartu. Ministrija nevis mudinājusi organizēt neformālas aptaujas, lai uzzinātu iedzīvotāju uzskatus, bet šādas aptaujas kavējusi un dažos gadījumos pat aizliegusi. Kā uzsver Satversmes tiesa, valdības un pašvaldību attiecības ir veidojamas dialoga formā, ievērojot labas ticības principu un savstarpējo cieņu, lai nodrošinātu efektīvu valsts pārvaldību un resursu izmantošanu. Demokrātiskas tiesiskas valsts institūcijām savstarpējās attiecībās ir jāievēro labas ticības princips un starpinstitucionālās lojalitātes princips.

EP Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa Monitoringa komitejas eksperts Ziņojums par administratīvi teritoriālo reformu pieejams [šeit](#).

Eiropas vietējo pašvaldību harta pieejama [šeit](#).

Informācija par Satversmes tiesas pieņemto spriedumu lietā Nr. 2019-17-05 "Par vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra 2019. gada 25. aprīļa rīkojuma Nr. 1-2/59 "Par Ikšķiles novada iedzīvotāju aptaujas "Ikšķiles novada balsojums" nolikuma darbības apturēšanu" pieejama [šeit](#).

Latvijas Pašvaldību savienība